Tabel 4 : Totaal

	1998	1999	Totaal
Antwerpen	40,5	27,5	67,9
Vlaams-Brabant	44,0	9,1	53,0
West-Vlaanderen	31,8	39,4	71,2
Oost-Vlaanderen	46,3	41,6	87,9
Limburg	156,7	37,9	194,6
Totaal	319,3	155,4	474,6

Vraag nr. 88
van 26 januari 2000
van de heer LUK VAN NIEUWENHUYSEN

Oude Schelde Bornem – Vervuiling

In Bornem wordt het water van de beken en van de Oude Schelde in het Domein van Bornem geregeld vervuild door overstorten uit de gemeentelijke riolering. Onderzoek heeft uitgewezen dat zelfs de aanleg van een nieuwe bezinkingsput niet het verhoopte resultaat heeft gebracht en dat de vervuiling derhalve een probleem blijft.

De gemeente Bornem blijkt zich te beroepen op artikel 640 van het Burgerlijk Wetboek om de stelling te staven dat het overstorten van rioleringswater niet mag worden belemmerd.

1. Het bewuste artikel lijkt mij enkel te slaan op natuurlijk gezuiverd water, en niet op de lozing van vervuild rioolwater. Voor dat laatste is mijns inziens een machtiging vereist van de Vlaamse overheid.

   Werd dergelijke machtiging hier verleend ?

2. Intussen wordt dit visrijke gebied verder vervuild.

   Welke maatregelen worden terzake genomen ?

Antwoord

1. Het bewuste artikel 640 van het Burgerlijk Wetboek, waarop de gemeente Bornem zich lijkt te beroepen, heeft enkel betrekking op erfdienstbaarheden die ontstaan uit de ligging van plaatsen. Volgens dit artikel moeten de lagergelegen erven jegens de hogerliggende het water ontvangen "dat daarvan buiten 's mensen toedoen natuurlijk afloopt". Dit betekent dat een lagergelegen erf het van een hogergelegen erf afkomstige water dat op natuurlijke wijze afvloeit, moet ontvangen. Die verplichting strekt zich uit tot alle gronden, zelfs die welke tot het openbaar domein behoren. Voorts zegt artikel 640 van het Burgerlijk Wetboek nog dat de eigenaar van het lagergelegen erf geen dijk mag opwerpen waardoor de afloop wordt verhinderd. Van zijn kant mag de eigenaar van het hogergelegen erf niets doen waardoor de erfdienstbaarheid van het lagergelegen erf wordt verzwaard.

   De vraag is of artikel 640 van het Burgerlijk Wetboek hier een voldoende rechtsbasis kan bieden om te stellen dat het overstorten van rioleringswater in een oppervlaktewater niet mag worden belemmerd. Dit lijkt niet het geval te zijn. Het vermelde artikel 640 kan namelijk enkel worden ingeroepen voorzover er sprake is van water dat op natuurlijke wijze afloopt, en hierop niet wordt ingegrepen door de mens. Bij een overstortconstructie kan het water integendeel niet meer langs natuurlijke weg afvloeien en kan men zich bijgevolg niet op dit artikel beroepen.

   Anderzijds is het zo dat in Vlarem I riolen en overstorten op zich niet zijn ingedeeld als hinderlijke inrichtingen. Voor rioolwater bestaan er daarom geen specifieke normen. Wie beweert schade te hebben geleden als gevolg van vervuiling van oppervlaktewater door rioolwater dat via een overstort in dat oppervlakte water is terechtgekomen, kan bijgevolg enkel voor de burgerlijke rechter schadevergoeding vorderen op basis van de artikelen 544 of 1382 van het Burgerlijk Wetboek.

   Ten slotte moet ook worden gewezen op het artikel 2.3.6.3, § 3 van Vlarem II. Luidens die paragraaf moeten opvangsystemen voor stedelijk afvalwater worden ontworpen, gebouwd, aangepast en onderhouden overeenkomstig de best beschikbare technieken, met name ten aanzien van onder meer "beperking van verontreiniging van de ontvangende wateren door overstorting van hemelwater". In uitvoering hiervan heeft de Vlaamse regering concrete richtlijnen uitgevaardigd met betrekking tot de bouw en de dimensionering van overstortconstructies. Die richtlijnen zijn vervat in de ministeriële omzendbrief "Krachtlijnen voor een geïntegreerd rioleringsbeleid in Vlaanderen. Code van goede praktijk voor de aanleg van openbare riolen en individuele voorbehandelingsinstallaties", die gepubliceerd is in het Belgisch Staatsblad van

10 september 1996. Aldus zal men bij het ontwerpen van overstorten rekening moeten houden met de impact ervan op de ecologische kwetsbaarheid van oppervlaktewateren (blz. 53-57 van de Code), alsmede met een aantal aanbevelingen van technische aard (blz. 87-95 van de Code).

De Oude Schelde-arm is momenteel geklasseerd als een waterloop van tweede categorie, die onder het beheer valt van de provincie Antwerpen. Voor het lozen van overstortwater dient een vergunning te worden verkregen van de beheerder van de waterloop. Volgens mijn diensten is dit niet gebeurd voor het betrokken overstort, dat reeds een vijfentwintigtal jaren bestaat.

2. Het rioleringsstelsel in Vlaanderen is van oudsher een gemengd stelsel, wat inhoudt dat er naast het afvalwater ook regen- en oppervlaktewater door het rioleringsstelsel wordt afgevoerd.

Dit houdt in dat de collectoren die de gemeentelijke strengen opnemen, ook berekend dienen te zijn op deze grotere aangevoerde debieten (groter t.o.v. enkel het afvalwater).

Conform de "Code van goede praktijk voor de aanleg van openbare riolen, individuele voorbehandelingsinstallaties en kleinschalige rioolwaterzuiveringsinstallaties", worden de (nieuwe, gemengde) rioleringen ontworpen voor de afvoer van 6 DWA (d.i. 6 maal het afvalwaterdebiet in droge periodes). Indien het aangevoerde debiet dit maximum overschrijdt, zal er noodzakelijkerwijs moeten worden overgestort. Theoretisch zou het ook mogelijk zijn om collectoren zodanig te ontwerpen dat zij te allen tijde het volledige debiet kunnen transporteren. Dit zou echter leiden tot dermate grote leidingen dat dit zowel technisch als financieel een onhaalbare kaart zou zijn.

Overstorten is aldus in de huidige situatie een noodzakelijk kwaad. De bovenvermelde code van goede praktijk schrijft voor dat de (nieuwe) overstorten maximaal zevenmaal per jaar mogen overstorten. Met behulp van gesofisticeerde computermodellering wordt het rioleringsstelsel zodanig aangepast dat men deze overstortfrequentie zo dicht mogelijk benadert. Hiertoe worden bergingsbekkens en retentiebekkens gebouwd. In deze bekkens wordt het afvalwater/regenwatermengsel dat normaliter zou overstorten, opgehouden en na de bui weer in het rioleringsstelsel gebracht. Het is niet aangewezen om te overstorten in stilstaande wateren omdat het zelfreinigend vermogen van deze wateren lager is en de aanslibbing sterker.

De vermelde toestand in Bornem is duidelijk een historisch knelpunt dat in het kader van het gemeentelijke rioleringsbeleid moet worden gezien. In Bornem is er sinds ongeveer twee jaar een retentiebekken in werking, namelijk een ondergronds bufferbekken ter hoogte van de Kloosterstraat. Ook plant de NV Aquafin in een proefproject met een drijvend rietveld ter hoogte van de bestaande retentievijver in de Beerdonkstraat. De nodige grondverwervingen zijn hiervoor gepland. Op deze manier wordt de inderdaad zeer nefaste invloed van de overstorten op de wateren over biotopen zoveel mogelijk getemperd. Dit is echter een tijdelijke maatregel, en geen structurele oplossing.

De fundamentele oplossing voor alle overstortproblemen is de aanleg van gescheiden rioleringen. Hierin wordt het afvalwater in een aparte leiding naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) gevoerd, waar het na een grondige en zeer strikt opgevolgde zuivering wordt geloosd in een waterloop. Het regen- en oppervlaktewater (grachten, beken, ...), dat zoals reeds vermeld nog zeer vaak op de riolering aansluit, zal via een tweede (meestal kortere) leiding in de ontvangende waterlopen worden gebracht.

De omschakeling van een gemengd naar een gescheiden stelsel is echter een werk van lange adem. Om de gemeenten te stimuleren in de uitbouw van hun rioleringsstelsel werd het zogenaamde subsidiëringsbesluit in het leven geroepen. Gemeenten konden rekenen op een substantiële tegemoetkoming in hun projecten vanwege het Vlaams Gewest. Daartoe dienden hun projecten wel gunstig te worden beoordeeld door een controlecommissie. Deze commissie, de zogenaamde ambtelijke commissie, waakt erover dat waar mogelijk gescheiden stelsels worden aangelegd. Om het aanleggen van gescheiden stelsels nog aantrekkelijker te maken voor de gemeenten werd de tegemoetkoming van het Vlaams Gewest onlangs zelf verhoogd tot 75 % van het rioleringsaandeel van de werken. Op deze manier tracht het Vlaams Gewest de gemeenten aan te zetten tot de uitbouw van een gescheiden stelsel, zodat op termijn de overstortproblematiek zichzelf oplost.

Er dient wel te worden opgemerkt dat, gezien de gemeentelijke autonomie, de uiteindelijke beslissing tot het aanleggen van een gescheiden stelsel nog steeds bij de gemeente ligt.

Vraag nr. 89
van 26 januari 2000
van mevrouw PATRICIA CEYSENS

Drinkwater Leuven – Vervuiling december 1999

Tijdens de kerstdagen 1999 werd het drinkwater in Leuven ernstig vervuild.

Er werden blijkbaar snel maatregelen genomen om de bevolking in Heverlee te waarschuwen geen kraantjeswater meer te gebruiken. Daartoe werd een omroepwagen ingezet en werden informatiefolders huis aan huis bedeeld.

Een aantal buurten in Leuven-stad hadden evenwel dezelfde problemen, doch werden over niets ingelicht.

1. Wat gebeurde er precies met het drinkwater in Leuven ?

2. Hoe werden de getroffen wijken afgebakend en geïnformeerd ?

3. Werd deze actie geëvalueerd, zodat in de toekomst de informatie beter kan worden verspreid ?

Antwoord

1. Op 26 december 1999 is er ten gevolge van een overstroming op het terrein van de drinkwaterwinning Cadol in Leuven (Heverlee) oppervlaktewater in de reinwaterkelder terechtgekomen. Na de eerste klacht over "vuil water" werd de waterwinning onmiddellijk buiten dienst gesteld.

   Volgens de procedures van het noodplan VMW (Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening) werden de verantwoordelijken van de wachtdienst opgeroepen.

   Het getroffen gebied werd afgebakend. De toevoer- en distributieleidingen werden gespoeld, de reinwaterkelder werd gereinigd en de nodige stalen werden genomen voor analyse. Er werd een kookadvies gegeven aan de bevolking. Op dinsdag 28 december 1999 kon de kwaliteit van het drinkwater weer volledig worden gewaarborgd.

2. Het aantal klachten bleef beperkt tot een tiental in de onmiddellijke omgeving van het waterproductiecentrum. Op basis van deze informatie kon worden besloten dat de vervuiling beperkt bleef tot de zone begrensd door de Broekstraat, de Geldenaaksebaan vanaf de spoorwegbrug tot aan de Parkpoort, de Ruelensvest (met inbegrip van alle daartussen gelegen straten van de wijk Matadi) en eveneens de Burgemeester De Rijcklaan en de Burgemeester Eerdekensstraat. Volgens de informatie van onze permanente wachtdienst, waar alle klachten worden geregistreerd, waren er geen klachten afkomstig van buiten deze zone.

   Aangezien het een lokale verontreiniging betrof, heeft de crisisstaf beslist om volgens de noodprocedure van de VMW volgende maatregelen te treffen :

   – een beroep te doen op de politie van de stad Leuven om in de getroffen straten een wagen met luidsprekers in te zetten ;

   – de bevolking in de getroffen straten te verwittigen via een huis aan huis bedeeld bericht.

3. Deze actie werd door de diensten van de VMW – Vlaams-Brabant intern geëvalueerd en besproken met de burgemeester. De informatie gebeurde volgens de richtlijnen vervat in het noodplan.

Vraag nr. 91
van 26 januari 2000
van de heer FRANCIS VERMEIREN

LIFE – Projecten

In het kader van het milieuprogramma LIFE van de Europese Commissie werden in België acht projecten geselecteerd, gericht op lokale besturen.

1. Welke instantie stond in voor de selectie van de gemeenten en op basis van welke criteria is dit gebeurd ?

2. Wat is het totaalbedrag dat door de Europese Commissie voor Vlaamse gemeenten ter beschikking wordt gesteld ?